

Startnotitie

Landbouw Meerdere Smaken

Bestuurlijk opdrachtgever: gedeputeerde Jan Nico Appelman
Opgavemanager: Reina Groen

Ter bespreking college van Gedeputeerde Staten op 26 september 2017

0. Wat hieraan vooraf ging

Op 7 juni 2017 hebben Provinciale Staten de Ontwerp Omgevingsvisie FlevolandStraks vrijgegeven voor inspraak. Na de inspraakperiode en verwerking van de zienswijzen start de 3^e fase van de Omgevingsvisie: de uitvoerende fase. Deze fase start met het vaststellen van aanvullende startnotities. In dit perspectief hebben Provinciale Staten op 7 juni 2017 een amendement aangenomen. De tekst van het amendement is: *“Deze startnotities in november 2017 ter vaststelling aan te bieden aan Provinciale Staten bij de definitieve besluitvorming van de Omgevingsvisie FlevolandStraks.”*

Bij de bespreking van dit amendement is – in verband met het doel om slagvaardig tempo te maken – aangedrongen op een procesmatige opzet van de startnotities. De opzet moet zodanig zijn, dat in een later stadium Provinciale Staten politiek richting kunnen geven aan de uitwerking van de opgaven.

Voor alle opgaven alsmede op programmaniveau zijn vervolgstartnotities voor de 3^e fase opgesteld. Dit betreft de startnotitie voor de opgave Landbouw Meerdere Smaken

1. Essentie van de opgave

1.1 Kaders

In de Omgevingsvisie staan de opgave en de ambitie voor Landbouw Meerdere Smaken beschreven. De vastgestelde tekst van de ambitie is:

In 2030 en verder staat Flevoland bekend om het aanpassingsvermogen van de agrosector. Hier zijn de voorlopers van de meerdere smaken in de agrosector te vinden. De beste garantie om blijvend een speler van wereldformaat te zijn, is een agrosector met diversiteit en het vermogen om zich voortdurend te verbeteren. Dit laten we in 2022 op de Floriade aan de wereld zien. In Flevoland vinden nieuwe ontwikkelingen, bedrijfsvormen, technieken en kennis de weg naar de praktijk. Flevolandse agrarische bedrijven zijn het praktijklaboratorium. Hier brengen we innovaties in praktijk. We maken geen verschil in de soort vernieuwing. Het is een vanzelfsprekend vervolg op de oorsprong van ´s werelds beste landbouwgebied. We werken aanvullend op andere agrarische hotspots in de omliggende regio’s. In Flevoland doen ontwikkelaars en agrarische ondernemers het samen. Door te doen, leren we en wat we leren dragen we uit: binnen en buiten Flevoland.

Daarbij zorgen we met de agrosector en de mede-overheden voor optimale condities voor de landbouw: een vruchtbare bodem, schoon water, gezond ecosysteem en een goede infrastructuur. Alleen dan kan de agrosector ook in de toekomst floreren.

Hiernaast staat in de Omgevingsvisie aangegeven:

“De opgaven hebben een tijdshorizon van circa tien tot vijftien jaar. We gaan alle opgaven uit de Omgevingsvisie stap voor stap realiseren. Dit doen we via een programmacyclus. Voor elk programma stellen Provinciale Staten richtinggevende kaders voor Gedeputeerde Staten vast. Op basis hiervan beschrijven we in de programma’s:

- *de ambitie, de beleidsuitwerking en de definiëring van het provinciaal belang,*
- *de doelstellingen en/of omgevingswaarden voor het programma,*
- *het gebied en de periode waarop het programma is gericht, inclusief de gewenste mate van doelbereik,*
- *de samenwerking met partijen,*
- *de wijze waarop afstemming met andere programma’s plaatsvindt,*
- *de activiteiten die we gaan ondernemen, inclusief de inzet van de diverse instrumenten.”*

Tevens staat in de Omgevingsvisie aangegeven:

“Met deze Omgevingsvisie vervangen we het visiedeel uit het Omgevingsplan 2006. Vervolgens worden de beleids- en uitvoeringsdelen uit het Omgevingsplan 2006 gefaseerd vervangen door onder meer programma’s en regels in een omgevingsverordening”.

Hiernaast hebben de Provinciale Staten in de Startnotitie Omgevingsvisie (oktober 2015) over de 3^e fase aangegeven:

“In deze fase gaan we oogsten. We gaan het strategisch voorwerk uit de 1^e en 2^e fase ten aanzien van definiëring van de maatschappelijke opgaven, de oplossingsrichtingen omzetten in een operationele aanpak. In de samenwerking gaan we op zoek naar de wijze waarop we kennis, bestuurskracht, bevoegdheden en (uitvoering)instrumenten bij elkaar kunnen brengen, zodat dit leidt tot effectief beleid en een krachtige uitvoering”.

Samenvattend gaat het voor de opgave Landbouw Meerdere Smaken om het uitwerken van de vastgestelde ambitie in:

- een programma conform de Omgevingswet inclusief het vervangen van de relevante beleids- en uitvoeringsdelen van het Omgevingsplan 2006
- het opzetten van de samenwerking
- het opstarten van de uitvoering opdat er resultaten voor de Flevolandse worden gerealiseerd.

1.2. Richting / ambitie m.b.t. opgave

In deze bestuursperiode is de ambitie om de een gedegen basis te creëren voor de opgave Landbouw Meerdere Smaken. Hiernaast is deze opgave afhankelijk van de samenwerking en inzet van diverse partijen. Het gaat om het in gang zetten van de beweging, zodat de Flevolander ziet en ervaart wat de betekenis van de uitvoering van deze opgave is. In de Omgevingsvisie is de volgende richting geformuleerd:

De strategische opgave Landbouw: Meerdere Smaken gaan we samen met partners uitwerken. Hierbij zetten we een mix aan instrumenten en middelen in. We werken onder meer de volgende lijnen uit:

- *De agro-innovatiemotor. Het gaat hierbij onder meer om de opzet, aanpak en uitvoeringskracht. We zetten in op het binden en verbinden van partijen, kennis ontsluiten en verspreiden, samenbrengen topondernemers en beloftevolle innovaties, faciliteren van vernieuwingen en praktijkervaring uitdragen.*
- *Creëren van ideale en duurzame condities – fysiek en beleidsmatig – voor vernieuwing van de agrosector.*

1.3 producten en resultaten

In deze bestuursperiode zullen de onderstaande producten worden gerealiseerd

Product 1: Agro-innovatiemotor

De provincie gaat samen met de community de agro-innovatiemotor operationeel maken. Tevens zullen in deze bestuursperiode de eerste proeftuinen worden opgestart. Een proeftuin is een community van ondernemers en partijen die zich groeperen rondom de vernieuwing en ontwikkeling van één smaak, bijvoorbeeld natuurinclusieve landbouw of robot farming. Draggers van een proeftuin zijn de ondernemers. Partijen dragen bij en doen mee. Dit geldt ook voor de provincie.

Product 2: Programma

Voor de opgave Landbouw Meerdere Smaken wordt een programma opgesteld conform de beschrijving uit de Omgevingsvisie. In dit programma is er speciale aandacht voor de volgende aspecten:

- aanpak voor het creëren van ideale en duurzame condities voor Landbouw Meerdere Smaken
- de wijze waarop de nieuwe kennis doorlopend haar weg naar de Flevolandse praktijk kan vinden
- Instrumenten en criteria voor de inzet van de provincie

1.4 Aanpak en werkwijze

In de komende anderhalf jaar willen we de basis voor de aanpak leggen. Daarvoor willen we de volgende stappen zetten:

Product 1: Agro-innovatiemotor

Fase 1: verkenning (eerste kwartaal 2018)

- Opzetten samenwerking
- Uitdenken concept agro-innovatiemotor en proeftuinen
- Financieel kader
- Verkennen governance
- Verkennen van de aansluiting van de praktijk met de kennis- en onderwijsinfrastructuur
- In beeld brengen kansrijke proeftuinen en het bijbehorende ecosysteem
- Verkennen communities mogelijke proeftuinen
- Opstellen communicatieplan
- Organiseren programma kennisontwikkeling en kennisdeling

Tussenresultaat: keuzenotitie agro-innovatiemotor op basis waarvan PS richting kan geven aan definitieve opzet.

Fase 2: implementatie (eind 2018)

- Startbijeenkomst agro-innovatiemotor
- Selectie eerste proeftuinen
- Afspraken uitvoering en facilitering proeftuinen
- Afspraken governance proeftuinen

Resultaat: startnotitie agro-innovatiemotor op basis waarvan PS de medewerking van de provincie aan de agro-innovatiemotor en de proeftuinen kan verlenen.

Product 2: Programma

Fase 1: Voorbereiding (eerste kwartaal 2018)

- De samenwerking, inclusief de bestuurlijke basis, voor de ambitie bestendigen
- Verkennen welke condities gewenst zijn om de ambitie te behalen en welke partijen daaraan kunnen en willen bijdragen
- Verkennen welke omgevingskwaliteiten passen bij een duurzame en robuuste toekomst van Flevoland – en meer specifiek de agrofoodsector
- Inventariseren vigerend beleid en kaders in relatie tot Landbouw Meerdere Smaken
- Afstemmen beleid met lopende beleidstrajecten

Tussenresultaat: agenda op basis waarvan beleid kan worden herzien en zo mogelijk samenwerking met andere partijen kan worden bestendigd.

Fase 2: Vorming (tweede kwartaal 2018)

- Richtinggevende uitspraken formuleren voor de basiskwaliteiten die beschermd dienen te worden
- Richtinggevende uitspraken formuleren voor de gewenste condities voor de ambitie Landbouw Meerdere Smaken
- Richtinggevende uitspraken over de rol en inzet van de provincie

Tussenresultaat: keuzenotitie richtinggevende uitspraken.

Fase 3: Uitwerking en vaststelling (eind 2018)

- Beleid en kaders opstellen c.q. herzien, gericht op het borgen van topcondities voor de beoogde versterking van meerdere smaken. Hierbij wordt aangegeven welk vigerend beleid (bijvoorbeeld in Omgevingsplan 2006) kan worden ingetrokken
- Criteria voor inzet en rol van de provincie uitwerken
- Financieel kader agro-innovatiemotor
- Programma Landbouw Meerdere Smaken 2019-2023 opstellen

Resultaat: Ontwerp programma Landbouw Meerdere Smaken. Dit programma kent een looptijd van 4 jaar, met de mogelijkheid om tussentijds bij te stellen. Na besluitvorming door Provinciale Staten wordt het ontwerp ter visie gelegd. Na verwerking van de reacties kan het programma definitief worden vastgesteld in het eerste kwartaal 2019.

Elk proces is zodanig opgebouwd, dat de Provinciale Staten tussenresultaten met de adequate analyses en inzichten krijgen aangereikt. Deze worden opgenomen in een bestuurlijke keuzenotitie. Op basis hiervan zijn de Staten in de positie om op gezette momenten - zo nodig in samenspraak met samenwerkingspartners - aanvullende richtinggevende kaders aan Gedeputeerde Staten en samenwerkingspartners mee te geven voor de uitwerking.

1.5 Gerelateerde opgaven, projecten en acties

In de Omgevingsvisie wordt onderscheid gemaakt tussen kernopgaven en strategische opgaven. De kernopgaven hebben een facetmatig karakter. Zij raken per definitie de - meer inhoudelijke georiënteerde - strategische opgaven. De opgave Landbouw Meerdere Smaken is een strategische opgave.

Op programmaniveau wordt de interactie tussen de opgaven uit de Omgevingsvisie nauwlettend in het vizier gehouden. De Staten worden hier halfjaarlijks over geïnformeerd. Indien relevant voor de kaderstellende en controlerende rol worden de Staten betrokken bij de afstemming tussen de opgaven.

Hiernaast heeft de opgave Landbouw Meerdere Smaken nauwe relaties met andere lopende projecten en acties binnen de provincie. Dit zijn onder meer:

- Floriade en Floriade werkt!
- Economisch programma
- Actieplan Bodem en Water
- Flevokust

Vanuit de opgave wordt de interactie met deze projecten nauwlettend gevolgd. Hierbij wordt gelet op eventuele strijdigheden c.q. mogelijkheden voor synergie. Indien relevant voor de kaderstellende en controlerende rol worden de Staten betrokken bij de onderlinge afstemming.

2. Samenwerken met partners

De opgave Landbouw Meerdere Smaken kan alleen met succes worden opgepakt en tot betekenisvolle resultaten worden gebracht in samenwerking met partners. Tijdens de

lentebijeenkomst op 4 april 2017 hebben 11 partners hun intentionele steun uitgesproken om met de provincie deze opgave aan te pakken. Ook in de zienswijzen is meerdere malen de bereidheid aangegeven de samenwerking met de provincie aan te gaan om de opgave op te pakken. Dit is ook in lijn met het Flevo-principe:

“Doe mee en draag bij”. In de Omgevingsvisie staat hierover aangegeven: “De toekomst van Flevoland wordt door velen gemaakt: organisaties, inwoners, instellingen, bedrijven en overheden. ... Vele ontwikkelingen zijn echter alleen mogelijk door gezamenlijke inzet. Hierbij is meepraten niet voldoende. Het gaat verder: samenwerken op basis van concrete bijdragen. Ieder vanuit zijn eigen mogelijkheden en inzet. Alleen dan kunnen we de opgaven uit de Omgevingsvisie succesvol aanpakken en het verschil maken voor Flevolandse en Flevoland”.

Bij deze opgave gaat het onder andere om de volgende partners:

- Ondernemers in de productie, verwerking, technologie en financiering van de agrofoodketen.
- Netwerkorganisaties, o.a. LTO Noord, FAJK, FAC. Deze partijen hebben in het voortraject en in de zienswijzen aangegeven te willen bijdragen aan de uitvoering van de opgave.
- Onderwijs- en onderzoekinstellingen, o.a. Aeres groep en WUR.
- Flevolandse overheden.

3. Verhouding met PS

Provinciale Staten hebben voor de uitwerking van de opgave Landbouw Meerdere Smaken een kader stellende, besluitvormende en controlerende rol. De momenten hiervoor zijn in deze startnotitie opgenomen.

Voor de Omgevingsvisie hebben de Staten aan het begin van de bestuursperiode een aanvullende ambitie uitgesproken. De Staten hebben aangegeven op een meer intensieve wijze bij de uitwerking betrokken te willen zijn. Voor de opgave Landbouw Meerdere Smaken geldt dit in het bijzonder voor de commissie Economie. Zij zullen tweemaandelijks middels een nieuwsbrief over de voortgang van deze opgave geïnformeerd worden. Op verzoek kan nader toelichting tijdens de commissievergadering worden gegeven.

Vanuit Gedeputeerde Staten heeft de gedeputeerde Appelman de verantwoordelijkheid voor de uitwerking van deze opgave.

4. Financieel kader

Voor de uitwerking van de opgave Landbouw Meerdere Smaken wordt gebruik gemaakt van het beschikbaar gestelde budget voor de 3^e fase van de Omgevingsvisie. Dit budget wordt benut voor de organisatie van de agro-innovatiemotor.

Voor de uitvoering van de proeftuin(en) en uitvoeringsagenda is aanvullend budget noodzakelijk. Dit wordt komende periode verder in beeld gebracht en in de perspectiefnota 2018 begroot. De lange termijn financieringsvraag voor de realisatie van de opgave wordt op programmaniveau nader geanalyseerd.

5. Risico's en aandachtspunten

Aandachtspunt is het opbouwen van de samenwerking met andere partners. In de Omgevingsvisie is het principe opgenomen 'Draag bij en doe mee'. De provincie is afhankelijk van de inzet en bijdragen van samenwerkingspartners om succesvol en betekenisvol te kunnen zijn. De aanpak van deze opgave is volledig gericht op het opbouwen van de community. Zij is een van de belangrijkste sleutelfactoren voor een succesvolle aanpak van deze opgave en een duurzame positie van

Flevoland in de top van de landbouw.

6. Tijdlijn & beslismomenten

Samenvattend komen we voor de opgave Landbouw Meerdere Smaken tot de volgende indicatieve tijdlijn met beslismomenten:

Eerste kwartaal 2018: keuzenotitie agro-innovatiemotor
samenwerkingsagenda

Tweede kwartaal 2018: keuzenotitie richtinggevende uitspraken

Vierde kwartaal 2018: startnotitie agro-innovatiemotor
Ontwerp-programma

Eerste kwartaal 2019: Programma

